

PENSUM

BARNEHAGELÆRERUTDANNING

HOVEDMODELL

1. STUDIEÅR

2016-2017

Revidert 30.05.2016

Felles pensum for alle studieår

FN's barnekonvensjon om barns rettigheter (2003). Lastes ned fra

<http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-konvensjon-om-barnets-rettigheter-Barnekonvensjonen>

Lov om barnehager (barnehageloven). Lov av 17. juni 2005, nr. 64. (2011). Oslo:

Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra: <http://www.lovdatab.no>

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. (2011). Oslo: Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra <http://www.udir.no/Barnehage/Rammeplan>

Veileder for barnehager med samiske barn. Sametinget. Lastes ned fra

<https://www.sametinget.no/Opplaering/Barnehager>

Felles pensum for alle kunnskapsområder i 1. studieår (BULL og KKK)

Bae, B., Eide, B.J., Winger, N. & Kristoffersen, A.E. (2006). *Temahefte om barns medvirkning*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra

<http://www.udir.no/Barnehage/Stotterressurser/Temahefte-om-barns-medvirkning/>

Dysthe, O., Hertzberg, F. & Hoel, T. (2010). *Skrive for å lære. Skrivning i høyere utdanning*. (2. utg.) Oslo: Abstrakt forlag

Sandvik, N. (2006). *Temahefte om de minste barna i barnehagen*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra <http://www.udir.no/Barnehage/Stotterressurser/Overganger/De-minste-barna-i-barnehagen/>

Juuso, R., Bjørn, I.M.E. (2006). *Temahefte om samisk kultur i barnehagen*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/300464-temahefte_om_samiske_barns_sprak_og_kultur.pdf

På de neste sidene oppgis særskilte pensumlister for litteratur/kilder knyttet til hvert av kunnskapsområdene i 1. studieår. For hvert kunnskapsområde lages det i tillegg til de oppgitte bøkene, og eventuelle kilder på Internett, et *digitalt kompendium*, som hver student kan få tilgang til på ved å logge seg på via nettet.

Vær oppmerksom på at for flere bøker som oppgis som pensum med et mindre antall sider eller kapitler i ett kunnskapsområde, er andre deler av de samme bøkene pensum også i et annet eller flere andre kunnskapsområde(r).

BHBUL1001 Kunnskapsområde Barns utvikling, lek og læring 1

- Askland, L. (2011). *Kontakt med barn. Innføring i førskolelærerens arbeid på grunnlag av observasjoner*. (2. utg.) Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag. Kap. 1-3, 6 og 7. (118 s.)
- Birkeland, Å. & Carson, N. (2013). *Veiledning for barnehagelærere*. (3. utg.) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap 1, 3 og 4. (36 s.)
- Fennefoss, A.T. & Jansen K.E. (2008). *Småbarnspedagogikk og praksisfortellinger. Pedagogisk dokumentasjon gjennom tolkning og analyse*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap.1,2 og 3. (80 s.)
- Glaser, V., Moen, K.H., Mørreaunet, S. & Sjøbstad, F. (red.). (2011). *Barnehagens grunnsteiner. Formålet med barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. Følgende kapitler:
 Tholin, K.R. Omsorg usynliggjøres og trenger en tydeligere posisjon. Kap. 4. (12 s.)
 Kristiansen, T. Medvirkning – uendelig vanskelig, fantastisk enkelt. Kap. 14. (10 s.)
 Drugli, M.B. Å møte barn med tillit og respekt gjennom å "se" hele barnet. Kap. 15. (10 s.)
 Sjøbstad, F. Trivsel og glede i barnehagen. Kap. 19. (10 s.)
- Glaser, V., Størksen, I. & Drugli, M.B. (red.) (2014). *Utvikling, lek og læring i barnehagen. Forskning og praksis*. Bergen: Fagbokforlaget. Følgende kapitler:
 Størksen, I. Sosial utvikling. Kap. 4. s.74-99. (26 s.)
 Moser, T. & Storli, R. Fysisk og motorisk utvikling. Kap. 5. s. 100-126. (27 s.)
- Greve, A. (2009). *Vennskap mellom små barn i barnehagen*. Oslo: Pedagogisk Forum. s. 85-147. (62 s.)
- Gunnestad, A. (2014). *Didaktikk for barnehagelærere. En innføring*. (5. utg.) Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1–4. (117 s.)
- Haugen, S., Løkken, G. & Røthle, M. (red.) (2013). *Småbarnspedagogikk – fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. (2. utg.) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Følgende kapitler:
 Løkken, G. Toddleren som kroppssubjekt. Kap. 2. (15 s.)
 Abrahamsen, G. En god start i barnehagen; toleranse for avskjed i tårer og tid til det nødvendige. Kap. 4. (16 s.)
 Røthle, M. Møtet med de lekende barna. Kap. 7. (21 s.)
- Hardersen, B. (2016). *App`legøyer og app`streker. Profesjonsfaglig digital kompetanse i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 2, 3 og 4. (97 s.)
- Krogstad, A., Hansen, G.K., Høyland, K. & Moser, T. (red.) (2012). *Rom for barnehage. Flerfaglige perspektiver på barnehagens fysiske miljø*. Bergen: Fagbokforlaget. Følgende kapitler:
 Seland, M. Barnehagens nye rom sett i lys av diskurser om livslang læring (14 s.)
 Nordtømme, S. Muligheter i mellomrom! (16 s.)
 Thorbergsen, E. Lekemateriell og barns lek (13 s.)
- Nordland, E. (2004). *Gruppen som redskap for læring*. (3. opplag) Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag. Kap. 2, 4, 5 og 6. (57 s.)
- Sandseter, E.B.H., Hagen, T.L. & Moser, T. (red.) (2013). *Kroppslighet i barnehagen. Pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse*. (2. utg.) Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14 og 15. (Ca. 170 s.)
- Thorbergsen, E. (2007). *Barnehagens rom*. Oslo: Pedagogisk forum. S. 17-23. (7 s.)

Öhman, M. (2012) *Det viktigste er å få leke*. Oslo: Pedagogisk forum. Kap. 4-14. (213 s.)

Kompendium BHBUL1001 - Barns utvikling, lek og læring 1

Bae, B. (1996). *Det interessante i det alminnelige*. Oslo: Pedagogisk forum. Kap. 9.

Bae, B. (2012). Kraften i lekende samspill. Potensial for medvirkning og ytringsfrihet. I B. Bae (red.), *Medvirkning i barnehagen - potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 33-56. (24 s.)

Kolle, T., Larsen, A.S. & Ulla, B. (2010). *Pedagogisk dokumentasjon – inspirasjoner til bevegelige praksiser*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap 2. (11 s.)

Jansen, T.T. (2014). Lyttende didaktikk. I Brostrøm, S., Lafton, T. og Letnes, M.A. *Barnehagedidaktikk*. Bergen: Fagbokforlaget. (s. 46- 66). (20 sider).

Olofsson, B.K. (1993). Hva er lek? I *I lekens verden*. Oslo: Pedagogisk forum. s.11-29. (18 s.)

Åberg, A. & Taguchi, H.L. (2006). *Lyttende pedagogikk – etikk og demokrati i pedagogisk arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 3. «Å forandre det pedagogiske læringsmiljøet.» s. 29-36. (8 s.)

Åm, E. (1989). Lekens skjulte struktur. I *På jakt etter barneperspektivet*. Oslo: Universitetsforlaget. s.35-62. (27 s.)

BHBUL1002 Kunnskapsområde Barns utvikling, lek og læring 2

- Askland, L. & Sataøen, S.O. (2013). *Utviklingspsykologiske perspektiv på barns oppvekst*. (3. utg.) Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag. Kap. 1, 2, 3 og 4. (190 s.)
- Bakke, H.K. (2013). *Natur 1. Barn opplever naturen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. s. 1-79, 143-208. (140 s.)
- Bakke, H.K. (2013). *Natur 2. Barn utforsker naturfenomener*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. s. 69-107. (38 s.)
- Birkeland, T. & Mjør, I. (2012). *Barnelitteratur – sjangrar og teksttypar*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap 1: Barnelitteratur før og no. (21 s.)
- Glaser, V., Moen, K.H., Mørreaunet, S. & Sjøbstad, F. (red.). (2011). *Barnehagens grunnsteiner. Formålet med barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. Følgende kapitler:
Gjems, L. Læring i samtaler og samhandling mellom voksne og barn i barnehagen. Kap. 5. (9 s.)
Sagberg, S., Grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon: hvor grunnleggende er de? Kap. 7. (14 s.)
- Glaser, V., Størksen, I. & Drugli, M.B. (red.) (2014). *Utvikling, lek og læring i barnehagen. Forskning og praksis*. Bergen: Fagbokforlaget. Følgende kapittel:
Melby-Lervåg, M. & Lervåg, A. Språklig utvikling hos barn fra null til fem år. Kap. 8. s. 167-188. (21 s.)
- Haugen, S., Løkken, G. & Røthle, M. (red.). (2013). *Småbarnspedagogikk – fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. (2. utg.) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Følgende kapitler:
Krogstad, A. De yngste barnas språk. Kap. 6. (17 s.)
- Høigård, A. (2013). *Barns språkutvikling. Muntlig og skriftlig*. (3. utg.) Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1 og 2. (105 s.)
- Kloep, M. & Hendry, L. (2003). *Utviklingspsykologi i praksis*. Oslo: Abstrakt forlag. Kap. 2 og 3 (58 s.)
- Olsholt, Ø., Lahaise, M. & Schjelderup, A. (2008). *Filosofiske samtaler i barnehagen*. Oslo: Kommuneforlaget. Kap. 1-3, 4.1. og 4.6. (94 s.)
- Sagberg, S. (2012). *Religion, verdier og danning. Barns møte med de store spørsmål i livet*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 6 og 7. (22 s.)
- Skarpsno, H. (2013). *Barn og seksualitet*. Oslo: SEBU forlag. Kap. 2 og 3. (23 s.)
- Sødal, H.K. (2014). *Kristen tro og tradisjon i barnehagen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 1, 3 og 5. (70 s.)

Kompendium BHBUL1002 - Barns utvikling, lek og læring 2

- Amundsen, H.M. (2013). Danning til livet – et fortolkende prosjekt. I K. Steinsholt & M. Øksnes (red.). *Danning i barnehagen. Perspektiver og muligheter*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. s. 169-185. (16 s.)
- Amundsen, H.M. (2013). Perspektiver på barns undring. – I barns tanker. I *Barns undring*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 29-58. (29 s.)

- Berg, J.O. (2006). Læring skjer i samhandling. I *Bedre barnehager, skriftserie. Nr.1*. Oslo: Utdanningsakademiet. s.4-13.(10 s.)
- Blom, K. (2004). *Norsk barndom gjennom 150 år* Bergen: Fagbokforlaget. Kap.1: Barnehagen. Fra asyl til pedagogiske institusjoner. (28 s.)
- Eidhamar, L.G. & Leer-Salvesen, P. (2014). *Nesten som deg selv. Barn og etikk*. (4. utg.) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 3. s. 85-99. (15 s.)
- Gjems, L. (2011). Barnesamtalene – barnehagens glemte læringsarena? I Gjems, L og Løkken G. (red.). *Barns læring om språk og gjennom språk. Samtaler i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, s. 43-67 (24 s.)
- Korsvold, T. (2013). Fra familiemedlem til rettssubjekt. Framveksten av en moderne barnehagebarndom. I A. Greve, S. Mørreaunet & N. Winger (red.), *Ytringer om likeverd, demokrati og relasjonsbygging i barnehagen*. Kap. 5 (11 s.)

BHKKK1011 Kunnskapsområde Kunst, kultur og kreativitet 1

Aspeli, W. (1996). *Fortell! Fortell! Fortelling som drivkraft i lek og samspill*. Oslo: Pedagogisk Forum. (100 s.) Lastes ned som digital bok fra:

<http://ask.bibsys.no/ask/action/show?pid=091989108&kid=biblio>

Bakke, K., Jensen, C. & Sæbø, A.B. (red.) (2011). *Kunst, kultur og kreativitet*. Bergen: Fagbokforlaget. Følgende kapitler: 1, 2, 3, 4, 5 og 7. (180 s.)

Broström, S., Lafton, T. & Letnes, M.-A. (red.) (2014). *Barnehagedidaktikk. En dynamisk og flerfaglig tilnærming*. Bergen: Fagbokforlaget. Følgende kapitler:

Moe, J. Kunstdidaktikk i barnehagen. s. 227-245. (19 s.)

Olaussen, I.O. & Letnes, M.-A. *Mot en multimodal didaktikk - i barnehagens pedagogiske praksis*: s. 246-261. (16 s.)

Guss, F. (2014). *Barnekulturens iscenesettelser*. Oslo: Cappelen Damm. Kap. 1-6. (99 s.)

Haabesland, A.Å. & Vavik, R. (2000). *Kunst og håndverk – hva og hvorfor*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 186-233. (47 s.)

Hammer, A. & Strømsøe, G. (red.) (2015). *Drama og skapende prosesser i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 1-4 og 7. (100 s.)

Kibsgaard, S. (red.) (2008). *GLSM i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. Følgende kapitler: Sæther, M. Musikk og grunnleggende læring i et stimulerende miljø i barnehagen. Kap. 9. (16 s.)

Stehouwer, G. (1998). *Musikk mellom liten og stor*. Oslo: Norsk Musikkforlag (75 s.)

Sæther, M. (2014). Musisering og inkludering. I P. Sjøvik (red.), *En barnehage for alle*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 12. (22 s.)

Sæther, M. & Angelo E. (2012). (2. utg.). *Barnet og musikken*. Oslo: Universitetsforlaget. (184 s.)

Sørenstuen, J. E. (2011). *Levende spor*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 17-293. (277 s.)

Thorbergsen, E. (2007). *Barnehagens rom*. Oslo: Pedagogisk Forum. s. 9-145. (136 s.)

Kompendium BHKKK1011 Kunst, kultur og kreativitet

Knudsen, J.S. (2008). Forskjeller og fellesskap - musikk med små barn i et flerkulturelt perspektiv. I A.M. Otterstad (Red.) *Profesjonsutøvelse og kulturelt mangfold*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 252-263. (12 s.)

Torgersen, J.K. (2012). Vår digitale musikkverden. I H. Jæger & J.K. Torgersen (red.) *Medialisert barndom. Digital kultur i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 30-48. (19 s.)

BHKKK1012 Kunnskapsområde Kunst, kultur og kreativitet 2

- Birkeland, T. & Mjør, I. (2012). *Barnelitteratur – sjangrar og teksttypar*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 2-6 og kap. 9-10. (107 s.)
- Fønnebø, B. (2014). *Kunstneriske bevegelser i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (285 s.)
- Guss, F. (2014). *Barnekulturens iscenesettelser*. Oslo: Cappelen Damm. Kap. 7-9. (42 s.)
- Haabesland, A.Å. & Vavik, R. (2000). *Kunst og håndverk – hva og hvorfor*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 128-182. (54 s.)
- Hammer, A. & Strømsøe, G. (red.) (2015). *Drama og skapende prosesser i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap.: 5, 6, 8 og 9. (73 s.)
- Helander, K. (2005). *Att öppna nya världar. En handledning om att gå på teater med barn i förskola och skola*. Riksteatern. (22 s.) Lastes ned fra <http://skolscenen.riksteatern.se/files/2011/09/Attoppnanyavarldar.pdf>
- Holen, A. (2014). *Den store barnesangboka*. Oslo: Aschehoug. (380 s.) (Utvalg)
- Hovik, L. (2011). Grenser og terskler i teater for de minste. Kap. 6. I T. Sverdrup, A. Myrstad & M.S. Liset. (red.) *Møter i bevegelse. Å improvisere med de yngste barna*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 119-139. (20 s.) Lastes ned fra: <http://capellamedia.ipapercms.dk/Fagbokforlaget/FagbokforlagetA/2011/Mteribevegelse/>
- Jæger, H. & Torgersen, J.K. (red.) (2016). *Barnekultur*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (155 s.)
- Krogstad, A., Hansen, G.K., Høyland, K. & Moser, T. (red.), (2012). *Rom for barnehage. Flerfaglige perspektiver på barnehagens fysiske miljø*. Bergen: Fagbokforlaget. Følgende kapitler: Høyland, K. & Hansen, G.K. De fysiske omgivelsenes betydning for barnehagens kvalitet. Kap. 1. (23 s.) Krogstad, A. Barns topologi. Kap. 5. (15 s.) Hansson, H. Kunstneriske forstyrrelser med romlige og materielle for- og etterspill. Kap. 8. (32 s.)
- Krogstad, A. (2014). Litteratur i barnehagen – formidling, dialog, danning. Kap. 26. I V. Glaser, I. Størksen & M.B. Drugli (red). *Utvikling, lek og læring i barnehagen. Forskning og praksis*. Bergen: Fagbokforlaget, s. 454-465. (11 s.)
- Lindqvist, G. /1997). *Lekens muligheter*. Oslo: Ad Notam Gyldendal. Kap: 7-10 (66 s.)
- Thormodsrud, E. (2013). *Ukulele Junior*. Oslo: Musikk-Husets Forlag A/S. (100 s.)
- I tillegg for faget musikk:
Noter og aktuelle artikler i tillegg til oppgitte kilder. (Ca. 50 s.)
- I tillegg for faget norsk; et utvalg barnebøker:
Fem bildebøker:
Maurice Sendak (1971). *Til Huttetuenes land*. Oslo: Cappelen
Liv Marie Austrem og Akin Düzakin (1995). *Tvillingbror*. Oslo: Det Norske Samlaget
Gro Dahle og Svein Nyhus (2002). *Snill*. Oslo: Cappelen
Stina Wirsén (2007). *Hvem blør?* Oslo: Gyldendal Norsk Forlag (eller annen bok fra serien)

Lisa Aisato (2010). *Odd er et egg*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag

En prosabok:

Maria Parr (2012). *Tonje Glimmerdal*. Oslo: Det Norske Samlaget

Utvalg eventyr:

Asbjørnsen, P.C. og Moe, J. (1995). *For barn, Asbjørnsen og Moe; eventyr i utvalg ved Jo Tenfjord*. Oslo: De norske Bokklubbene. - «Hanan og høna i nøtteskogen», «Gjertrudsfuglen», «De tre mostrene», «Lurvehette», «Smørbukk».

Utvalg lyrikk:

Kompendium deles ut

Kompendium BHKKK1012 Kunst, kultur og kreativitet

Hagen, T.L. & Sæther, M. Kreativ ute. I T.L. Hagen & M. Sæther (red.) (2014). *Kreativ ute*. Bergen: Fagbokforlaget. (14 s.)

Sverdrup, T. & Myrstad, A. (2011). Improvisasjon som innstilling i arbeidet med de yngste barna. I T. Sverdrup, A. Myrstad & M.S. Liset (red.), *Møter i bevegelse. Å improvisere med de yngste barna*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 7. s. 143-158. (16 s.)